Nummer 51 Donderdag 21 December 1933 33ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER KONINKLIJKE VEREENIGING „OOST EN WEST"

Comité 1634—1934.

Curaçao Nederland.

Begin Mei van het jaar 1634 verlieten de vier scheepjes „Groot-Hoorn", „De Eenhoorn", „De Brack" en „De Engel Gabriël" Holland, onder Johannes van Walbeeck en Pierre le Grand, ten einde het eiland Curaçao op de Spanjaarden te veroveren.

Den 29sten Juli van hetzelfde jaar voeren de scheepjes binnen en werd het eiland Curaçao voor de West-Indische Compagnie in bezit genomen. De vestiging van het Nederlandsche gezag op de andere Benedenwindsche eilanden volgde spoedig daarna. Op de Bovenwindsche eilanden werd ook omstreeks dezelfde tijd een aanvang gemaakt met de Nederlandsche kolonisatie.

Sinds zijn drie eeuwen voorbijgegaan en men maakt zich op het feit feestelijk te herdenken.

Het initiatief daartoe werd genomen in den zomer van het jaar 1931 door de Groep Nederlandsche Antillen van het A.N.V. Samenwerking werd gezocht en gevonden met de afdeeling van „Oost en West" en voorloopige besprekingen werden gehouden en plannen beraamd.

In Nederland vond zulks weerklank en ook daar werd een Herdenkingscommissie gevormd om belangstelling te wekken voor het derde eeuwfeest der vereeniging van Curaçao met Nederland.

Het voorloopige Comité op Curaçao heeft zich belangrijk uitgebreid en in de vergadering, welke j.l. Woensdag 8 November gehouden werd, is dit uitgebreide Comité, waarin de geheele bevolking van Curaçao vertegenwoordigd is, geïnstalleerd.

In het Comité, dat thans geheel zelfstandig optreedt, d.w.z. los van beide bovengenoemde vereenigingen en waarvan Zijne Excellentie de Gouverneur bereids het Eerevoorzitterschap heeft aanvaard, hebben de volgende Heeren zitting genomen.

(In alphabetische volgorde):

Manrique Capriles, C. Casiano, Jossy Cohen Henriquez, H. J. Cohen Henriquez, A. Curiel, R. Dellaert, W. van den Donker, M. E. Dovale, B. D. Duque, J. M. S. van Eps, G. J. Ferguson, W. Gauw, E. R. Goilo, H. E. Kiès, J. M. Kroon, P. R. Küp, R. S. de Lannoy, P. H. van Leeuwen, J. W. J. van der Linde Schotborgh, S. A. L. Maduro, D. Meyer, F. G. Mensing, Th. C. W. Michaëlis, C. E. H. J. Milet de St. Aubin, H. Molenbrugge, D. van Nymegen Schonegevel, M. M. Pinedo, H. Polvliet, A. M Prince, C. van Putten, J. F. Quast, Jan Rustige Jr., Ch. J. Samson, H. J. A. Schroeder, P. A. van Stuyvenberg, J. B. Suarez, M. de Vries, F. Vreugdenhil, W. van der Veer, C. N. Winkel.

Het dagelijksch bestuur, dat met algemeene stemmen door de vergadering van den 8sten November werd benoemd, wordt gevormd door de Heeren:

C. E. H. J. Milet de St. Aubin, Voorz.;
H. Polvliet, Vice-Voorzitter;
Jan Rustige Jr., 1ste Secretaris;
A. Curiel, 1ste Penningmeester;
J. F. Quast, 2de Secretaris-Penningmeester.

Het ligt in de bedoeling van het Comité een feestviering te geven met, door en voor allen; een feestviering, waarbij tot uiting komt een waarachtig saamhoorigheidsgevoel; een feestviering, gedragen door de leuze: Curaçao en Nederland zijn één.

Plannen zijn in voorbereiding om te komen tot een tentoonstelling der schilderijen en teekeningen van H.M. de Koningin, welke H.M. thans heeft afgestaan voor tentoonstellingen in Oost-Indië;

voor een tentoonstelling van het Nederlandsch Fabrikaat;

voor een internationale ontmoeting op athletiek terrein;

voor voetbalwedstrijden, zoo mogelijk met deelname van een elftal uit Nederland en Suriname;

voor een historischen optocht en een historisch tooneelspel.

Een Herdenkingsboek zal worden uitgegeven, alsmede een serie Herdenkingspostzegels.

Het streven van het Comité is niet alleen te komen tot een waardige herdenking van het historisch gebeuren, maar bovenal te geraken tot een versterking van den band tusschen Curaçao en Nederland.

Moge de geheele bevolking hare belangstelling toonen en daadwerkelijk ertoe medewerken de herdenking en feestviering in alle opzichten te doen slagen.

Namens het Comité,
RUSTIGE,
Secretaris.

Curaçao, November 1933.

ADVENT.

Bij het verschijnen van dit nummer loopt de Advent dra ten einde.

Advent is, als bekend, de benaming in de Westersche liturgie, voor het tijdsverloop van die enkele weken, welke aan Kerstmis voorafgaan, hij is de tijd van komen, van verwachting, van voorbereiding.

Deze jaarlijksche herdenking van verheven zin in de kerkelijke wereld, ze is in de trilogie harer omschrijving evenzeer en zelfs thans meer dan ooit toepasselijk op het maatschappelijk leven. De donkere dagen van den Advent zijn nu donkerder dan zij in decennia van jaren geweest zijn. — Het spreekt wel vanzelf, dat ook onze Vereeniging den neerslag ondervindt der alom heerschende duisternis in het economisch bestel, om alleen daarbij te blijven, als gevolg waarvan het ledental daalt.

Maar, laat men, bij het aanbreken der „Zonnewende", dit gedenken, dat toch eenmaal het licht van betere tijden zal aanbreken en dat nuttige instellingen zoo lang mogelijk behooren te worden gesteund.

Moge deze wenk het saamhoorigheidsbegrip onzer leden, ten opzichte van het doel der Vereeniging, beïnvloeden in dien zin, dat de „verwachting" van het Bestuur niet worde beschaamd en het ledental op peil blijve om aldus den loop der crisis te kunnen weerstaan.

Het is deze Adventsgedachte welke wij in ernstige overweging aanbevelen.

De moderniseering van een stad.

Het havenkwartier van Algiers, bij zoovele Indischgasten bekend, wordt gesloopt en naar nieuwe plannen herbouwd.

Algiers, de groote en belangwekkende havenstad van Noord-Afrika, bij velen van onze lezers ongetwijfeld door een persoonlijk bezoek bekend, ondergaat op dit oogenblik groote en ingrijpende veranderingen. Het zal nog eenige jaren duren vóór men in vollen omvang kan constateeren, hoe ver deze veranderingen gegaan zijn, maar nu reeds kan men vaststellen, dat de stad een moderniseeringsproces doormaakt, dat het aspect van groote stadswijken grondig verandert.

De Gouverneur-Generaal van Algiers, de heer Carde, heeft reeds vele groote werken doen uitvoeren; wij herinneren aan de havenwerken. Thans heeft hij zijn goedkeuring gehecht aan een ontwerp van stedebouwkundigen aard, dat, mag men wel zeggen, zijn weergâ niet heeft.

Algiers is, na Alexandrië en Caïro, de grootste en belangrijkste stad van het Afrikaansche continent. In weerwil van de moeilijkheden veroorzaakt door het topografische karakter en door de verwaarloozing bij den stadsaanleg in

vroeger jaren, zal binnen afzienbaren tijd een groot deel van Algiërs het type hebben verkregen van een moderne stad, tot in alle onderdeelen zorgvuldig verzorgd. De huidige burgemeester van Algiers, de heer Charles Brunel, heeft dezer dagen een bezoek aan Parijs gebracht om tegenover de centrale Regeering zijn plannen te verdedigen.

Algiers werd, men weet het —, gebouwd op een aantal hooge heuvels met slechts een smalle strook langs zee. De uitbreiding der stad ondervond daardoor steeds moeilijkheden, waarover men zich in vroeger jaren het hoofd niet heeft gebroken, maar door de snelle uitbreiding van de bevolking staat men thans voor het feit, dat een oplossing gezocht en gevonden moet worden en wel op den kortst mogelijken termijn.

De eerste werken, die destijds in bescheiden mate het karakter eener stadsuitbreiding bezaten, waren tot stand gekomen op last van de militaire autoriteiten. De straten Bab-el-Oued en Bab-Azoun met haar vele bochten, waren met het oog op defensie-mogelijkheden door de militaire overheid ontworpen. Het resultaat, na een kwart-eeuw. van deze militaire stedebouwkundige inmenging is destijds geweest, dat Algiers bleef een stad van krotten, een stad waarin vrijwel alles verbetering noodig had. Naarmate de stad meer beteekenis kreeg, de prijs van den grond hooger werd en de vaste goederen ook in waarde toenamen, werd het voor de overheid steeds moeilijker ingrijpende veranderingen aan te brengen. Het heeft honderd jaar geduurd vóór men in Algiers een begin kon maken de wijken van krotten, vooral in het havenkwartier, te verbeteren....

Dit min of meer beruchte havenkwartier zal thans worden overgeleverd aan de handen van sloopers. De plannen om het te doen sloopen hebben ook ongeveer een eeuw bestaan. Ontelbare projecten zijn er geweest. Van de laatste kwart-eeuw dagteekenen er zeventien. Het achttiende plan zal nu worden uitgevoerd!

Natuurlijk is het geen eenvoudige zaak een stadsgedeelte, waar 18.500 menschen wonen te sloopen. Men heeft eerst een nieuwe wijk moeten bouwen met voldoende woongelegenheid om deze menschen behoorlijk te kunnen onderbrengen.

Op het oogenblik is men bezig met den bouw van vijf enorme woningcomplexen. In begin 1934 wordt voor de uitbreiding en de moderniseering van Algiers een leening uitgeschreven van honderd millioen francs, maar de Banken zijn bereid geweest voorschotten op deze leening te geven ten einde de werkzaamheden niet te vertragen.

Er zijn thans twee maatschappijen gesticht. In de eerste plaats noemen wij de „Régie Foncière et Immobilière de la Ville d'Algiers", opgericht onder garantie van het gemeentebestuur, welke maatschappij belast is met de afbraak van het havenkwartier en met een deel van den nieuwbouw voor de uit dit kwartier verdreven bevolking. De tweede maatschappij wordt voorloopig aangeduid met den naam van „Société B." Deze maatschappij zal alle andere werken uitvoeren. Veertig procent van de aandeelen dezer maatschappij zijn in handen van het gemeentebestuur. Dit is begonnen met alle panden aan te koopen, welke moeten worden gesloopt, hetgeen gemakkelijk was gemaakt door de onlangs afgekondigde nieuwe verordeningen voor de onteigening. Zoodra de nieuwe woningen gereed zijn, zal onmiddellijk de eerste slag van den slopershamer vallen. De nieuwe wijk, die de bewoners van de ongezonde oude wijk zal opnemen, wordt naar de meest moderne eischen ingericht. Ook aan het stratenplan is de meeste zorg besteed. Men heeft hier vooral het systeem der open-bebouwing toegepast. De nieuwe wijk zal worden doorsneden door een centralen weg, een boulevard van 65 meter breedte.

Deze boulevard komt uit op de Place du Gouvernement, ter hoogte van het tegenwoordige gebouw van de Kamer van Koophandel, dat echter zal worden afgebroken. Deze boulevard krijgt dan een verlenging met het front naar zee.

Zooals gezegd, meer dan 18.000 menschen moeten verhuizen en deze menschen moeten in de gelegenheid worden gesteld zich op snelle en gemakkelijke wijze te kunnen verplaatsen naar hun kantoren en winkels en andere werkgelegenheden. En het verkeersprobleem in Algiers is reeds zoo moeilijk en samengesteld! Het asverkeer op de drukke punten van Algiers is grooter dan in de verkeerscentra van Parijs. Op vier punten in Algiers passeeren 186 wagens per uur per meter breedte. De gemeentelijke vervoermiddelen in Algiers vervoeren per jaar 70 millioen menschen! Wanneer men dan bedenkt, dat de bevolking van Algiers per jaar met 5000 zielen toeneemt, dan kan men nagaan voor welke verkeersmoeilijkheden de autoriteiten in deze stad komen te staan.

Reeds in 1926 werden dan ook plannen overwogen voor den bouw van een ondergrondsch spoorwegnet naar het voorbeeld van de Parijsche metro. Technisch, practisch en financieel bezien, zou dit de eenige oplossing van het ingewikkelde verkeersprobleem in Algiers zijn. Het laatst ingediende project zou voor de uitvoering een bedrag van 140 à 150 millioen vorderen. Dit project is thans nog in studie. Eveneens in studie is het project voor den bouw van een groot centraal-station, knooppunt van alle verbindingswegen. Dit station zou dan komen niet ver van het tegenwoordige station, tegenover het gemeentelijk Casino.

De in de laatste vijf jaren gevoerde gemeentelijke financieele politiek maakt het mogelijk al deze plannen tot uitvoering te brengen; ook de plannen voor de stadsverfraaiïng, door den aanleg van nieuwe parken, etc, zijn hieronder begrepen. Bij de uitvoering van deze verstrekkende plannen heeft men zich verzekerd van de medewerking van een der geniaalste stedebouwkundigen, den architect Prost. Met zijn hulp zal Algiers binnen enkele jaren de meest moderne stad van Noord-Afrika zijn, een stad, die dan ook uit toeristisch oogpunt nog aantrekkelijker zal zijn dan zij reeds is.

Men ziet, dat Algiers momenteel ingrijpende veranderingen ondergaat. Voor het stadsbestuur kan men niet anders dan groote bewondering hebben, vermengd met een tikje verbazing, dat het dit alles aandurft en aan kàn in dezen tijd van crisis en economische misère. Onder vele steden op den aardbodem neemt Algiers in dit opzicht wel een zeer bevoorrechte plaats in.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Het Oosten en Europa.

Dat *het Japansche volk als geheel*, niet alleen door de redacties der bladen en tijdschriften opgezweept, maar ook door zeer vele vooraanstaande personen uit alle Japansche kringen, in wie het gelooft, *den oorlog met Engeland wil*, staat buiten kijf; dit kan men, volgens het *Soer. Hbl.* (10/11 „De anti-Britsche propaganda in Japan"), ook van Japanners in *Ned.-Indië* hooren.

Den 11den Nov. 1918 werd de wapenstilstand gesloten. Hoe zeer het *Soer. Hbl.* (10/11, 2de bl. „1918—1933", *J. G. Boon)* ook kan begrijpen de geste van *de N. I. Vredes-Federatie*, welke den Wapenstilstandsdag in den Kunstkring zou herdenken en waar een beroep zou worden gedaan op het gevoel van den modernen mensch, wars van een moordpartij, hecht het blad meer waarde aan *een beroep op het gezonde menschelijk verstand*, dat zeggen moet, dat een nieuwe Europeesche oorlog het eind beteekent van de Westersche beschaving. De bliksemafleiders, die men in Europa (en ten rechte!) meent noodig te hebben om zich te wapenen tegen inslaan van den bliksem, kunnen hun nut hebben, wanneer *van buitenaf* het Europeesche huis bedreigd wordt in zijn dépendances.

Mevrouw Titayna heeft voor de Alliance Française te *Batavia* een causerie gehouden over *„La crise economique" (Soer. Hbl.* 10/11, 3de bl.) Spreekster eindigde met een betoog dat het goed zou zijn als wij niet langer ons zelven voelden als Franschen of Duitschers of Nederlanders, maar *als Europeanen*. Dat groote *gemeenschapsgevoel*, dat men in het *Oosten* opmerkt, is bij ons teveel verloren gegaan. Wij zijn individualisten, wij kennen dat groote sociale gevoel niet meer, waardoor b.v. een *Japanner*, die werk heeft, niet alleen zijn gezin onderhoudt, maar ook zijn heele familie en eventueel ook nog de werklooze buren. Het is een geestelijke houding, die wij moeten aannemen en waardoor wij ons kunnen verheffen boven de enge grenzen, waarin wij dikwijls bekneld zijn. In Ned.-Indië heeft de spreekster een sfeer aangetroffen die haar idealen op dit gebied nabij komt.

Empire verband.

Terwijl *Ned.-Indië's suiker* ten voordeele van den Nederlandschen boer *geen kans op de Hollandsche markt* heeft, vernam het *Soer. Hbl.* (9/11, 2de bl. *J. G. B.)* dat Nederland 22.000 ton suiker in het afgeloopen jaar heeft afgenomen van Polen. Zulk een voorraad spreekt niet mee, wanneer men denkt aan de 3 millioen ton, die in Ned.-Indië opgestapeld liggen, doch het is — n. h. i. van het blad — *teekenend voor den toestand*, dat het Ned.-Indische suikerbelang, een belang van de eerste orde, een uitgesproken vitaal belang, zoo weinig meetelt, dat Nederland zijn tekort aan suiker elders dan in zijn koloniën aanvult.

Vooral in tijden als deze doet het onaangenaam aan — n. h. o. van het *Soer. Hbl.* (11/11, 3de bl. „Handel en Fin.", *B.)* — in sommige Nederlandsche bladen kennis te nemen van wat gezegd wordt over *het verleenen van financieelen steun aan Ned.-Indië*. Is het niet voldoende bekend, dat bijv. alleen reeds sedert 1920 Indië's uitvoersaldo ± *f* 8 milliard heeft bedragen, nog gezwegen van de groote saldi gedurende de oorlogsjaren, van welke baten Indië practisch niets ten goede is gekomen! En dan een verwijt te hooren, dat in Indië geen kapitaal zit en Indië door Holland gesteund moet worden, wat dan als een bizondere gunst beschouwd wordt! Dat is geen gunst; alleen daardoor kunnen Indië's geweldige lasten van rente en aflossing en pensioenen in Holland betaald worden. De financieele positie van *Nederland* is evenmin schitterend, doch men troost zich met onzen grooten goudschat en een hooge gouddekking van de biljetten der Nederlandsche Bank; het land leeft ver boven zijn draagkracht.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (13/11, blz. 25 „Suiker-Tragiek") en het *Soer. Hbl.* (8en 13/11, 3de bl. „Handel en Fin.", *B.;* 8/11, 2de bl. „Suikerzaken"; 11/11, 3de bl. „Suiker-overzicht", *B.)*.

„Los van Holland?"

Drie eeuwen kolonialen arbeid met een nooit eindigend gaan en komen van Hollandsche krachten, zijn niet in staat geweest in Nederland eenige andere belangstelling voor Ned.-Indië te wekken dan uit zaken, ambten en financieele aangelegenheden voortvloeide. Indië raakte, op het gebied van handel en industrie, veel losser van Holland, en sinds men dit in het Oude Land merkte, toonde men er meer belangstelling. *Geen Hollander in Indië wenscht echter: „Los van Holland"*, verzekert de *Java-Bode* (8/11, *Z.)*. De Hollander, die naar Indië gaat, ervaart dat de politieke schakeeringen van Holland niet passen in Indië, en dat het leven te midden eener Oostersche samenleving den Europeaan in Indië tot groote matiging in politieke

actie verplicht, en tot grooter respect voor het Centrale Gezag. Het N. I. O. G. stelde zich niet binnen het raam der koloniale verhoudingen, doch voerde een politiek welke een typisch Hollandsch cachet droeg; hierin schuilde de oorzaak der talrijke conflicten. *De Hollanders in Indië willen* zoo innig mogelijk verbonden zijn aan het deel van Holland, dat door zijn uitstekenden arbeid op het gebied van handel, zeevaart, industrie, wetenschap enz., onze natie eene zoo prachtige plaats geeft in de rij der volken. Zij willen zoo los mogelijk zijn van de politieke groepen in Holland, die eene leer aanhangen, welke zij voor Indië verderfelijk achten. Zij willen los van de groepen in Holland, die Indië ook thans nog zien als exploitatie-object. Dit is hun *„Los van Holland"*, en ook hun *„Vast aan Holland"*. Het is eene zaak welke buiten alle Souvereiniteits- en vlaggenkwesties staat, en nòg sterker in hunne harten dan in hunne hoofden leeft; in koloniale affaires mag het sentiment nooit worden onderschat. De *democratie* brengt hunne positie in gevaar, want democratie is: *tellen*, en zij in Indië willen worden *gewogen*. *De Hollanders in Indië* voelen zich superieur aan den doorsneelandgenoot, die in Holland bleef. Zij verrichten in Indië werk (in het algemeen gesproken) van grootere allure, en in Indië liggen tientallen problemen. Wanneer wij realiseeren — zoo besluit de heer *Zentgraaff* — aan welk deel van Holland wij vast wilen blijven, en van welk deel wij los zouden willen zijn (alles op ander niveau dan de kwestie der heerschappij) komt zekere weemoed in ons op, als wij bedenken hoe volkomen anders *het aspect in Indië* zou zijn, wanneer de Hollanders dit land inderdaad hadden gekoloniseerd.... wanneer in Indië een tienmaal sterkere Hollandsche bevolking woonde.... But that 's another story!

De muiterij.

Na den kaakslag van Curaçao volgde het schandaal der „Zeven Provinciën". *De muiterij* is voor hem, die wat ruimer wil oordeelen, het symptoom eener nationale verwording, welke over veel breeder veld dan dat der Marine is ingevreten. Een volk dat zou voortgaan in de richting, waarin de défaitistische, anti-militaire en a-nationale massa in het Moederland zich bewoog en deels nòg beweegt, *brengt op den duur zijn koloniaal bezit in gevaar*, zoo waarschuwt de *Java-Bode* (10/11 „Om de Zeven", Z.).

Ook *De Loc.* (2/11, blz. 1 en 3; 6/11, blz. 1, 20 en 26) is ernstig beducht voor een herhaling der schandalen. Waar is — zoo vraagt zij ten slotte — de krachtige figuur, die onze nationale schande uitwischt en die den *mannen* bij onze Marine gelegenheid biedt om voor die Marine een naam op te bouwen, die met trots wordt genoemd op alle wereldzee?

Militie en Landstorm.

Het blijkt nog voortdurend, dat *vele grootverlofgangers van de militie en den landstorm in Indië* hunne verplichting tot melding van al hunne *adres-veranderingen* aan de betrokken Dienstplichtambtenaren niet nakomen. Dientengevolge zijn in de laatste maanden verscheidene militie- en landstormplichtigen *voor straf in werkelijken dienst opgeroepen (Soer. Hbl.* 7/11, 3de bl.). Het geeft m. b. t. de registratie van de dienstplichtigen bij de ten uitvoerlegging van de dienstplichtbepalingen aanleiding tot vele moeilijkheden, indien het adres van de militie- en landstormplichtigen niet bij de Dienstplichtambtenaren bekend is. In geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden kunnen de gevolgen daarvan zoowel voor de landsverdediging als voor de betrokken dienstplichtigen zeer ernstig zijn.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers

De inheemsche pers wijdt tegenwoordig nogal aandacht aan Japan en blijkt er bijzondere beteekenis aan te hechten dat in den laatsten tijd verschillende inlanders reizen naar dat land ondernamen. Wij vinden in het persoverzicht van Volkslectuur thans een vaste rubriek Japan, waarin het volgende is ontleend:

In de „Pemandangan" wordt het door den bekenden medewerker Saeroen een verheugend verschijnsel genoemd, dat thans de beteekenis van overzeesche reizen ter verruiming van den gezichtskring en ook om anderen eens op het bestaan van Indië te attendeeren, door steeds meer Indonesiërs wordt ingezien. Hierop wijzen b.v. de a.s. reis van Parada Harahap en zijn groep naar Japan en het voorgenomen bezoek van mr. Iskak aan Manilla. Van niet minder belang acht schr. het, dat buitenlanders in Indië goed worden ontvangen, en in dit verband had schr. een critiek in de pen op het Volksraadslid Thamrin, dat aanvankelijk aan het verzoek van 300 Indonesische studenten te Caïro om de Egyptische delegatie te ontvangen, geen gevolg scheen te willen geven, maar later de Egyptenaren toch tot een bezoek heeft uitgenoodigd. „Dit is goed voor den naam van dit land en geen gelegenheid om met buitenlanders van goeden naam en faam relaties aan te knoopen, mag ongebruikt worden gelaten."

De „Bintang Timoer" wijst er op dat voor de Indonesiërs thans de weg naar Nederland al heel smal is, zoo heel anders dan die voor de Negers of Senegaleezen naar Parijs. Wie kan het den Indonesiërs euvel duiden dat zij in het Oosten gaan studeeren, als het Westen hun de deur niet openzet? En wanneer de Hollandsche schepen zoo duur zijn, dat een bootreis van Priok naar Belawan tweede klasse f 110 kost, wie kan het hun dan kwalijk nemen dat zij voor f 130 heen en terug in de eerste naar Japan gaan? Een reis der K.P.M. van Batavia naar Menado kost f 200, doch dezelfde reis per Japansche boot via Singapore, Hongkong, Kobe en Manilla is goedkooper.

De Chineesche redacteur van de „Sin Tit Po" noemt Japan het nieuwe Mekka der Indonesiërs, naar aanleiding van den toenemenden trek daarheen, eerst van de heeren Rais en Moh. Hatta, daarna van de twee firmanten van de firma Djohan Djohor en binnenkort van een gezelschap onder leiding van den heer Harahap en een ander gezelschap, bestaande uit Volksraadsleden en doktoren. Dit nieuwe Mekka heeft blijkbaar reeds heil afgeworpen in den vorm van de winsten, door de Handelsvereeniging Djohan Djohor verkregen dank zij hare Japansche relaties. Het blad kan niet anders dan deze nieuwe bedevaart prijzen, gezien het vele dat men in Japan aanschouwen kan voor weinig geld, doch herinnert er aan, dat er nog een ander Mekka bestaat dat een bezoek waard is, n.l. China. De scheepskosten naar Hongkong zijn niet zoo hoog als die naar Kobe en China heeft ook groote industrieele ondernemingen en schoone natuurtafereelen. Bovendien heeft China oudere relaties met Indië dan Japan. Het blad erkent overigens, dat het de schuld van China zelf is, dat Japan in de oogen der Indonesiërs een aantrekkelijker land is.

Een enkele persstem geeft blijk van een gezonden skepsis terzake van de Japansche toenaderingspogingen. In een hoek-artikeltje van „Djengkol", in Oetoesan Indonesia wordt gezinspeeld op pogingen van Japansche zijde om de bevolking van Indië gunstig te stemmen teneinde een afzetgebied voor Japansche handelswaar te vinden. Een onlangs gegeven verklaring omtrent de rassenverwantschap tusschen Japanners en Indonesiërs moet zeker dienen om de harten der Indonesiërs te winnen, maar Djengkol is er door aan het denken gebracht over het lot dat den Indonesiërs wacht. Hij heeft ook liever dat

men goede vrienden is met zijn naaste buren, „mits het niet de vriendschap zij tusschen leeuw en aap."

Het bericht over de door den directeur van landbouw met een Japansche kongsie gevoerde besprekingen over export van Madoereesch vee naar Japan moet — aldus de Bintang Timoer — voor de Indonesiërs een aansporing zijn om het voorbeeld te volgen en eveneens te trachten een buitenlandsche markt te vinden voor artikelen welke nog van Inheemsch fabrikaat zijn, b.v. batik en kretek-sigaretten. Voor een en ander beveelt het blad het zenden van „een eigen handelsdelegatie" aan, die zich op de hoogte moet stellen van den smaak van het publiek in de landen waar men een markt voor gemelde handelsartikelen hoopt te vinden.

De „Pemberita Makassar", wijzende op de groote vlucht van den Japanschen handel met zijn laaggeprijsde artikelen noemt het een wijze handelspolitiek van de Europeesche firma's, die in het land van de rijzende zon inkoopkantoren geopend hebben. Indonesische handelaars kunnen aan den verkoop en de distributie van Japansche waren in Indië heel wat verdienen. Het is daarom te betreuren dat tot nu toe alleen Djohan Djohor — dit is het practische resultaat van Hatta's bezoek aan Japan — een inkoopkantoor in Japan heeft. De voorgenomen reis van Parada Harahap en een groep van onderwijzers en Volksraadsleden naar genoemd land biedt, naar het blad meent ,ook en vooral aan Indonesische handelsleden een uitstekende gelegenheid om persoonlijk kennis te maken met Japansche handelsprestaties en methoden. Het blad wekt op de gelegenheid niet te laten voorbij gaan.

Voor „Sinar Pesoendan" is het een verblijdend verschijnsel, dat er bij de landskinderen belangstelling begint te komen voor Japan, welk land volgens het blad niet alleen op economisch gebied, maar ook op dat van de politiek een beleid toont, dat anderen tot navolging zou kunnen prikkelen. Ook dit blad maakt melding van het a.s. bezoek van Parada Harahap en anderen aan Japan, en vindt daarin aanleiding, om het nut van dergelijke reizen voor de Indonesiërs uitvoerig uiteen te zetten. Er zijn er nog maar weinigen, die initiatief en organisatievermogen hebben ,de meesten blijven bij na-apen van wat anderen doen en gaan met den stroom mee. Een bezoek aan Japan en het zich op de hoogte stellen van de toestanden daar is voor het oogenblik voldoende, wellicht kan dit later gevolgd worden door pogingen om in Japan een afzetgebied voor de Inheemsche industrie te vinden. Als een „totok" Chinees (emigrant) een waroeng (kraampje) in de desa kan openen, daar tabak kan planten en eieren verkoopen, waarom zal het een Indonesiër dan in de toekomst niet mogelijk zijn om b.v. te Nagasaki een winkeltje op te zetten en daar voortbrengselen van Radjapolah te verkoopen?

Sar(oehoem) wijst in de „Sin Tit Po" op de moeilijkheden waarmede de importeurs van Japansche goederen te kampen hebben in verband met den sterk wisselenden prijs dier artikelen: porceleinen artikelen b.v., die de eene maand voor 50 ct. p.d. zijn ingevoerd, kosten de volgende maand veel minder bij invoer, zoodat, als de importeur zijn waar niet binnen die maand kwijt is, hij een geweldig verlies lijdt. Een slachtoffer daarvan is o.m. een Inheemsch handelaar in Sibolga geweest, die in 1928 voor de firma Rasjid Kenaikan naar Japan ging om goederen te koopen en kort daarop moest ondervinden dat dezelfde artikelen goedkooper in een anderen winkel verkrijgbaar waren. De firma Djohan Djohor te Batavia is verstandiger geweest en heeft vrijwel dezelfde voorwaarden bedongen als de Japansche agentschappen in Indië, zoodat zij niet dadelijk schade lijdt.

Schrijver vestigt verder de aandacht op het feit, dat de Japanners toch de noodzaak schijnen in te zien om eigen winkels als afnemers in Indië te hebben; naar hij vernam vindt men op Borneo die toko's tot in de kampongs. Een opmerkelijk feit vindt schr. dat te Soerabaja zoovele Japansche zaken gevestigd zijn rondom het kantoor van het „Hoofdbureau" en meest op kruispunten van wegen staan, en hij vraagt zich af, hoe al die zaken — o.m. ook coiffeurszaken — kunnen blijven bestaan terwijl er bijna geen klanten komen. Hij vermoedt „dat naast de Japansche handelspolitiek nog iets anders in de bedoeling ligt, waarover hij zich niet verder durft uit te laten". Schr. zinspeelt op het „nut" dier toko's bij een eventueelen Pacific-oorlog.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht

De Stuw.

Het nr. van 1 November brengt o.m. aanteekeningen over Chineesch huwelijksrecht en over Indië's handelspolitiek.

Onze Stem.

De opleiding voor lichtmatroos en Armenzorg vormen onderwerpen van beschouwing in het nr. van 3 November.

In het nr. van 10 Nov. komt o.m. een en ander voor over Zendingsonderwijs.

Landbouw en Veeteelt.

Het nr. van 31 October brengt o.a. een en ander over proeftuinen voor vruchtboomen in Indië. Voorts iets over de vooruitzichten van een geitenfokkerij in Indië.

Economisch Weekblad voor Ned.-Indië.

Het nr. van 27 October brengt o.m. een en ander over den economischen toestand van Indië gedurende Augustus j.l. Dit nr. bevat voorts verscheidene economisch-statistische overzichten.

De Banier.

In het nr. van 2 November wordt uitvoerig aandacht besteed aan het boek van dr. J. C. Rullmann over dr. Colijn.

Het nr. van 9 November is een „radio-nummer".

Vrouwenrechten.

In de November-aflevering van het Maandblad van de Vereeniging voor Vrouwenrechten in Ned.-Indië wordt stilgestaan bij de Woekerbestrijding in Indië.

De Tropische Natuur.

In het November-nr. schrijft H. C. Delsman over anemoon-vischjes. Ir. J. P. Schuitemaker en dr. C. J. H. Franssen schrijven over insecten en harsen.

De Huisvrouw in Indië.

Het November-nummer bevat verschillende mededeelingen betreffende de Indische Vereeniging van huisvrouwen, gevestigd te Batavia. Voorts een en ander over hygiëne en over belangrijke cultures in Indië.

De School.

Het nr. van 3 November opent met een artikel: „Eenheid en samenwerking". Voorts beschouwingen over de bezuiniging en over de salarisregeling. In het nr. van 10 November komt o.m. een artikel voor: „Buitenlandsch verlof".

Actueel Wereldnieuws en Sport in Beeld.

Het nr. van 18 November brengt bij fraaie foto's o.m. artikelen over zeilen in Indië en over den Bataviaschen Kunstkring.

Algemeen Landbouw Weekblad.

Het nr. van 4 November maakt gewag van een nieuwe vinding betreffende het bleeken van palmolie. In het nr. van 11 November komt een artikel voor over de waarde van de inheemsche guano als meststof.

Maandblad van de vereeniging van Hoogere Ambtenaren.

Het nr. van October is vrijwel geheel gewijd aan de kwestie der salarisherziening.

Orgaan van den N.-I. Plantersbond.

In het nr. van 11 Nov. komt een en ander voor over rubberverbruik en prijsverloop.

De Indische Verlofganger.

Behalve de gewone rubrieken brengt het nr. van 8 December een causerie van Melis Stoke: „De brandende mailboot".

Deutsche Wochenzeitung für die Niederlande.

Het nr. van 9 December brengt een artikel over Japan's zakelijke activiteit in Indië.

„Nederl. Indië".

Het nr. van 1 October van het orgaan van de Vaderl. Club opent met een artikel: „Nationale bezinning". Voorts een en ander over den Volksraad en over het verslag van de Rekenkamer.

De Rijkseenheid.

In de „Rijkseenheid" van 13 December worden de artikelen over Ned.-Indië in de Buitenlandsche Pers vervolgd.

Volkscredietwezen.

Het nr. van October bevat o.m. beschouwingen in verband met het onderzoek naar de werking van de desaloemboengs op Java en naar de werking van de desabanken.

Suriname

Onderwijs.

Het is goed eens een stem te hooren van een medeburger. In Onze Stem, het maandblad voor Hindostansche belangen no. 11, treffen we het volgende stukje aan: Het nieuwe schooljaar is aangevangen. De jeugd is de schoollokalen binnengetreden om kennis te verga(de)ren en opgevoed te worden. Helaas, dat er zoo'n onverkwikkelijke strijd bestaat tusschen het bijzonder- en het Openbaar Onderwijs, een strijd, die nooit in het belang van het kind kan resulteeren, t. m. daar de strijd soms op oneerlijke wijze gevoerd wordt. En die oneerlijke strijd werd in vele opzichten tegengegaan door de voortreffelijke bepaling, dat een leerling niet op een andere school kan worden ingeschreven, voordat een der ouders of verzorgers het uitdrukkelijk verlangen van overschrijving heeft bekend gemaakt aan het hoofd van de school, waar zoo'n leerling voorheen geplaatst was. Deze bepaling is thans ingetrokken. Op welke gronden die intrekking heeft plaats gevonden, is ons niet bekend. Jammer, dat de huidige Inspecteur v. h. Onderwijs daaraan heeft medegewerkt. Een ding staat vast, dat is de gelegenheid verschaffen in meerdere mate aan het Bijzonder Onderwijs om zijn scholen te vullen.

Wij Hindostani's zijn uitgesproken voorstan-

ders van het Openbaar Onderwijs. Wij verlangen, dat onze kinderen scholen zullen bezoeken, alwaar geen enkele Godsdienst hen wordt opgedrongen. Wij hebben onze eigen Godsdienst en in onze oogen is geen enkel ander een betere, men late ons dus in dit opzicht vrij.

En toch worden vele onzer landgenooten beetgenomen met allerlei mooie beloften, beloften die dikwijls niet worden nagekomen, alleen met het doel hun kinderen op de Sectescholen te plaatsen. En dan worden die arme onkundige menschen wijs gemaakt, dat hun kinderen geen deel kunnen nemen aan het Godsdienstonderwijs. Bedrog, niets dan bedrog.

Het wordt meer dan tijd, dat de oogen van de Hindostani's opengaan om te beseffen, dat willen ze hun Godsdienst hooghouden, zij hun kinderen niet anders dan Openbaar Onderwijs moeten laten genieten. Het moet meer en meer tot hen doordringen, dat elk offer, dat er gedaan wordt, in hoofdzaak geschiedt om zieltjeswinning eerder dan om hun kinderen kennis bij te brengen.

Als de Hindoes en Mahomedanen, meer dan ooit, zullen gaan gevoelen, dat ze een belang hebben in deze, dan zullen ze ook ongetwijfeld samenwerken ten behoeve van het Openbaar Onderwijs en zich eenparig ertegen verzetten, dat hun kinderen scholen van het Bijzonder Onderwijs bezoeken.

Als we zoover zijn, dat zoowel de Hindoes als de Mahomedanen eigen scholen voor hun kinderen hebben, dan is dat wat anders. Doch zoover zijn we in lange niet. Bijgevolg is de Openbare school momenteel de aangewezene waarop onze kinderen onderwijs moeten genieten.

De vruchtbaarheid van de Surinaamsche binnenlanden.

De directeur van het Landbouwproefstation Prof. dr. G. Stahel en de landbouwscheikundige H. J. Müller hebben een bulletin no. 52 van het Departement in October doen verschijnen, waarin gegevens zijn opgenomen over de vruchtbaarheid der Surinaamsche binnenlanden. De gevolgtrekking waartoe zij komen luidt als volgt:

1. Geheel in overeenstemming met de ondervindingen van de praktijk in vroegere tijden en heden hebben de scheikundige analysen hier en in Demerara aangetoond, dat de zware kleigronden van het kustland van Guyana duurzaam vruchtbaar zijn, terwijl de binnenlandsche gronden — de van de savannezone alsook die van het daarachter gelegen heuvelland — arm zijn en weinig reserves hebben.

2. In tegenstelling met de zeeklei gaat de aanvankelijke redelijke vruchtbaarheid der binnenlandsche gronden in cultuur reeds na 1—2 jaren snel achteruit. Dienovereenkomstig houden de Indianen en Boschnegers, die deze gebieden bewonen, een kostgrondje slechts 1—2 jaren aan. Ook de Britsch-Indiërs, die zich vroeger op Lelydorp hadden gevestigd, hebben deze lichte gronden reeds na 2 jaren wegens onvruchtbaarheid verlaten.

3. De Javanen echter, die de door de Britsch-Indiërs verlaten perceelen overnamen, hebben voor het eerst bewezen, dat deze arme gronden wel degelijk geschikt zijn, om een gezin op den duur te onderhouden, indien een dubbel zoo groote oppervlakte als in de kleinzone wordt in cultuur genomen en bescheiden eischen worden gesteld.

4. De opbloeiende en ieder jaar zich verder uitbreidende kolonie van Javanen op Lelydorp heeft getoond, dat een succesvolle kolonisatie van onze binnenlanden met Javaansche landbouwers zeer wel mogelijk is. Tot dit gunstige resultaat heeft veel bijgedragen het feit, dat gedurende de laatste jaren daar verschillende nieuwe cultuurplanten en variëteiten werden ingevoerd, die beter geschikt blijken te zijn voor

deze arme gronden dan de vroeger uit het kleigebied meegebrachte soorten.

5. Voor een op westerschen grondslag geschoeiden groot- en middenstandslandbouw daarentegen moeten de arme binnenlandsche gronden weinig geschikt worden geacht, tenzij groote kapitalen worden geïnvesteerd in een jaarlijks herhaalde zware bemesting met alle voor den plantengroei noodige voedingsstoffen, gecombineerd met groenbemesting.

6. Alhoewel het onwaarschijnlijk is, dat meerjarige cultuurgewassen op deze arme gronden behoorlijke gemiddelde opbrengsten zullen geven, dienen dienaangaande alsnog de gegevens te worden afgewacht, die vanaf 1934 zullen worden verzameld.

Immigratieagentschap van Suriname op Java.

Wij lezen in het G. A. B. dat de correspondent voor de immigratie voor Suriname op Java J. H. G. Stegemann, algemeen vertegenwoordiger van het Algemeen Delisch Emigratiekantoor op Java op zijn verzoek tijdelijk eervol is ontheven en dat in afwachting van een nadere regeling, tijdelijk met de waarneming belast is de heer G. J. Th. J. Leering, wn. vertegenwoordiger van voornoemd kantoor op Java.

Curaçao

De Pers.

Twee nieuwe bladen liggen op onze schrijftafel: *Brisa di Aruba*, een bijblad van *La Union*, en orgaan van den Katholieken bond op Aruba, waarvan het eerste wekelijksche nummer 16 Nov. 1933 verscheen, en *Mensajero de cinelandia y roxy*, een reclame-blad, waarvan nummer één 27 Oct. 1933 verscheen.

Ons mooi Curaçao.

De boekhandel Sluyter heeft een veertiendaagsche kalender voor 1934 uitgegeven, die met 26 foto's van J. Tyssen zijn bovenstaanden naam alle eer aandoet.

Het schutblad begint met fort Nassau; de verdere foto's zijn hoofdzakelijk van de hoofdstad en omgeving; van de andere noemen wij als de mooiste „La dama de noche".

De herdenkingszegels.

De Philatelist van 1 December 1933 heeft van de hand van den heer W. R. Menkman een beschrijving van *De afbeeldingen op de a.s. herdenkingszegels van Curaçao.*

Zou dat noodig zijn?

Onze collega „Suriname" heeft veertien dagen geleden aan het *Algemeen handelsblad* ontleend, dat de heer Mühlenfeld oud-directeur van het departement van binnenlandsch bestuur in Ned.-Indië naar de West zou gaan, om zich op de hoogte te stellen van de bestuursvorming en verdere belangrijke vraagstukken. Curaçao wordt daarbij uitdrukkelijk genoemd. En daarom durven wij vragen: is dat nu noodig? Om nog maar niet te spreken van de tijdsomstandigheden, die toch ook noodige uitgaven aan banden leggen. Over Suriname oordeelen wij hier niet. Maar is in die „bestuursvorming" in Curaçao zoo ingewikkeld, dat daarvoor iemand speciaal moet worden uitgezonden, en dan maar weer onder het mom, dat er vraagstukken zijn, „die toch in meer dan een opzicht zekere analogie met toestanden en vraagstukken vertoonen, waarmee men in onze Oost veelvuldig in aanraking komt." Gelukkig ten minste maar, dat de heer Mühlenfeld zich eerst op het departement een paar maanden is gaan voorbereiden.

Het onaangenaamste, behalve dat het voor den gouverneur niet prettig moet zijn, lijkt ons nog, dat volgens een later bericht in het *Handelsblad* de kosten voor een deel ten laste van Curaçao zouden komen.

Phohi.

Ten vervolge op hetgeen wij verleden week meedeelden, laten wij nu de Phohi aan het woord, die door het *Algemeen Handelsblad* over de Curaçaosche klachten gehoord werd. Het antwoord luidt aldus:

Het bezwaar van de Curaçaosche Radio Vereeniging wordt ook onzerzijds gevoeld. Het doet ons leed, dat wij onze vrienden in de West voorloopig nog geen toezeggingen over avond-uitzendingen kunnen doen. Voor een beter begrip van de zaak mogen we evenwel op het volgende wijzen. De Phohi werd in 1927 opgericht door ondernemingen die belangen bezaten in de koloniën en aldaar hun employé's cultureele ontspanning wilden bezorgen. Deze belangen lagen voor verreweg het grootste deel in Oost-Indië, zoodat van nature de uitzendingen meer op Oost-Indië zijn ingesteld. Gelukkig kan West-Indië 's ochtends van de uitzendingen op 16.88 m. profiteeren. Indien wij uitzendingen zouden aangeven die in W.-Indië des avonds worden ontvangen, zou de uitvoering daarvan hier diep in den nacht moeten plaats vinden. Op zichzelf is dit geen bezwaar, wel echter, zooals men begrijpen zal, de financieele zijde hiervan, aangezien de kosten verbonden aan dergelijke uitzendingen zeer groot zijn.

Wij zijn ten volle overtuigd van het groote belang onzer uitzendingen voor de West en hebben dan ook besloten, zoolang op de 25.57 m. golf wordt uitgezonden, van tijd tot tijd speciale uitzendingen op voor W.-Indië geschikte uren te organiseeren. Als zoodanig werd voor den 2den Kerstdag een zeer aantrekkelijk programma ingevoegd, dat in het middaguur in West-Indië kan worden gehoord. Om dit meer te kunnen doen, zullen wij echter op bijdragen moeten kunnen rekenen. De Curaçaosche Radio Vereeniging zelve heeft een goed voorbeeld gegeven en enkele particulieren volgden, maar met het uitzenden van goede programma's zijn zulke hooge bedragen gemoeid, dat van geregelde uitzendingen naar Curaçao en Suriname alleen sprake kan zijn, indien hiervoor op voldoende financieelen steun gerekend kan worden van de zijde van hen, die belang hebben bij onze uitzendingen, hetzij particulieren, ondernemingen of het gouvernement."

Jhr. J. O. de Jong van Beek en Donk.

Het spijt ons, dat wij het van te voren niet geweten hebben, want ook hier mag niet onvermeld blijven, dat de oud-gouverneur De Jong van Beek en Donk 14 dezer zijn zeventigsten verjaardag heeft gevierd.

Van 1901—1909 was hij gouverneur van Curaçao, een tijdvak, dat nog niet toe is aan het oordeel der historie. Belangrijk is deze periode zeker geweest. Toen kreeg de belangrijke verandering in de staatsinrichting van Curaçao haar beslag, die aan de ambtelijke leden van den Kolonialen raad en aan het voorzitterschap van den gouverneur een einde maakte. In 1905 heeft gouverneur De Jong het demonstratief ontslag van elf leden van den Kolonialen raad meegemaakt.

Men heeft het hem ginds niet altijd gemakkelijk gemaakt, maar al heel spoedig na zijn vertrek hebben wij van meer dan één zijde, die daaraan deel had gehad, spijt hooren betuigen.

De belangstelling voor Curaçao is den oud-gouverneur bij gebleven. Op vergaderingen en congressen trad hij meermalen ten gunste van de kolonie op. Wij meenen, dat hij tot 1919 ook deze rubriek verzorgd heeft. En nu nog is hij lid van het comité, dat zich de viering van de driehonderdjarige saamhoorigheid van Curaçao en Nederland ten doel stelt.

Den jubilaris heil!

Errata!

En dat in *La Gazette de Hollande*, van 8 Dec. 1933:

Le nouveau Gouverneur de Curaçao.

M. van Slobbe, nouvellement nommé Gouverneur de Curaçao, s'est embarqué cette semaine à Amsterdam à bord du „Simon Bolivar" de la Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij, pour rejoindre son poste.

Uit den Verren Vreemde

Tot besluit.

Met deze bijdrage besluiten wij onze werkzaamheid voor *Het Koloniaal Weekblad.* Wij zouden gaarne spreken in den toon van een opgewekt scheiden, met een blij vaarwel, maar de reden van het afscheid snijdt dit af. Het *Koloniaal Weekblad* zal ultimo December ophouden te bestaan; de Kon. Vereeniging *Oost en West* wordt door de tijdsomstandigheden gedwongen haar weekblad om te zetten in een maandblad. Aan vaste medewerkers zal daarin slechts een zeer beperkte ruimte worden toegedacht, de rubriek, die wij met veel genoegen hebben verzorgd en bezorgd, zal daarin niet op een vaste plaats mogen rekenen. Nu en dan zullen wij, over hetgeen zich in den verren vreemde afspeelt, ook in het nieuwe maandblad toch een woordje komen meespreken. Ons afscheid van het *weekblad*, is dus niet ten volle een breken met de lezers van het nieuwe orgaan van *Oost en West.* Wij zien elkander nog wel eens; nu en dan.

Bij het naderend kerstfeest dringt de vraag zich weer op: vrede op aarde?

Steekt in het fascistische voorstel tot hervorming van den Volkenbond een vermeerderde kans om tot een bestendigden vrede te komen?

Toen de vrede na den grooten oorlog o.m. den Volkenbond bracht, wilde deze de manifestatie zijn van den wil naar een nieuwe orde der internationale verhoudingen. Overleg tusschen de tot een bond vereenigde regeeringen moest onderlinge geschillen tot in de uiterste gevallen weten op te lossen. Alleen wanneer alle in het pact van den bond aangegeven procedures faalden, bleef nog een enkel kansje voor oorlogsgevaar open. Naast hen, die gaarne geloofden wat zij hoopten, en die dus volle vertrouwen stelden in deze bepalingen van het pact, ja,

die het betreurden dat dit kansje nog aan Mars gelaten was, zijn er steeds enkelen geweest (en wij zijn tot deze blijven behooren), die dit geloof niet durfden deelen. De opzet van het pact was te kunstmatig om in de practijk steekhoudend te kunnen blijken.

Daar kwam bij dat groote mogendheden, als Rusland, Amerika, destijds ook Duitschland en Turkije, buiten den bond stonden.

Nog voordat de bond zich met een oorlogsgeval te bemoeien kreeg, namen de moeilijkheden, die hem als vredesbewaarder dwars zouden komen te zitten, al maar toe.

Te Versailles had men aan de vier groote mogendheden van de overwinnende partij, Frankrijk, Engeland, Italië en Japan, elk een permanenten zetel toegewezen in den V. B.-Raad, die het leidend orgaan in den V. B. zou zijn. Daarnaast zouden enkele vertegenwoordigers gekozen worden van de andere staten, leden van den V. B., welke in periodieke afwisseling zouden worden gekozen; de aftredende staat zou niet dadelijk herkiesbaar zijn.

De gedachte, die aan deze regeling ten grondslag lag, is eigenlijk die welke Mussolini thans door den grooten fascistischen raad weer naar voren wil doen brengen, en die tevens waarop de Fransche minister van Buitenlandsche zaken, Boncour, zijn verzet tegen ditzelfde Italiaansche voorstel laat berusten. Immers beiden willen de toonaangevende stem van de groote mogendheden, naar welke de kleine staten zich hebben te voegen. Maar stelt het Italiaansche voorstel zich op het standpunt, dat de ondervinding aangetoond heeft, dat de V. B. bij den bestaanden opzet aan die bedoeling niet kan beantwoorden, zoodat een hervorming beslist noodig is, Boncour wil het falen van den V. B. in dit opzicht niet erkennen, hij verwacht van een tornen aan de grondslagen meer onheil, dan heil.

Hoe is 't gegaan? De drang van de vele staten, leden zonder permanenten zetel, om een vertegenwoordiging, die iets zou beteekenen, werd aanleiding tot een herhaalde uitbreiding van het aantal leden van den Raad. Dit is, meenen wij, tot 14 gestegen. Polen dreef zijn wil door om als semi-permanent lid aan te blijven. China drong den eisch door van herhaalde verkiezing, na 1 jaar uitgevallen te zijn. De permanente leden kwamen zoo in de minderheid. Ontstond er tusschen hen geschil, dan was 't zaak aanhang te winnen bij de niet-permanenten. Niet-permanenten brachten voorstellen, beslissingen aan de orde, welke den permanenten niet aanstonden. Ondeugende niet-permanenten zijn er wel uitgewerkt omdat zij te ondeugend werden. Tegen de groote macht der z.g.n. kleine mogendheden gaat 't Italiaansche voorstel in hoofdzaak.

't Heeft in de Locarno-conferentie eigenlijk al een voorlooper gehad. Dat was al een grooteheeren-bijeenkomst, om in klein comité te doen wat men zich vroeger als V. B.-werk gedacht had.

In den V. B. *beslist* ten slotte de assemblée, de groote jaarlijksche algemeene vergadering, waarin elk der ruim 50 leden-staten een gelijkwaardige stem heeft. Daar kan dit democratische denkbeeld den grooten heeren nog te meer ten kwade komen. De kleine staten — die veelal volstrekt zoo klein niet zijn — keurden de neiging der groote om de lakens uit te geven meerendeels af. Als die kleinen verandering willen, is 't meer in een geest, die tegen het Italiaansche denkbeeld ingaat, dan in dien van beperking van hun invloed.

Bedenkt men bij dit alles: het weer uit den V. B. treden van Duitschland; het aanhangig komen van de Saargebied-kwestie; het mislukken van de z.g.n. ontwapeningsconferentie; de toenadering Amerika-Rusland; de omwentelingen, die zich teekenen in de Balkan-, Polen-, kleine entente-, Duitschland-, Frankrijk-, Italië-, Rusland-verhoudingen; den oorlog Saoedië-Yemen; de moeilijkheden in Mongolië, Mantsjoerije, Oekraïne, Perzië, Syrie, Palestina, Malta, Spanje, Siam; Mars in Japan, China, Paraguya, Bolivië; de voortgezette actie van Ierland en in Ierland; dan moet men tot de conclusie komen, dat het met „vrede op aarde" niet gunstig is gesteld, maar ook dat het Italiaansche voorstel niets beters belooft; als proef lijkt 't zeker niet gewenscht. De V. B. bleek als vredesbond onmachtig, maar van de voorgestelde verandering vreest men een ineenstorten van wat die bond overigens nog ten goede vermocht te geven.

GEORGE NYPELS.

Berichten der Afdeelingen

Afd. Haarlem en Omstreken.

Met het Bestuur van de Verg. voor Vreemdelingen Verkeer te Haarlem werd een overeenkomst getroffen, waardoor het *Informatie Bureau* van deze Vereeniging aan het Stationsplein meer nog dan reeds het geval was, zal ten dienste staan van leden der Vereeniging Oost en West en van Indische Verlofgangers en repatrieerenden in het algemeen.

Alle inlichtingen worden gratis gegeven.

Afdeeling 's Gravenhage.

Op Donderdag 28 December 1933, des avonds 8 uur, in het gebouw *Excelsior* vertooning van de „*Mahakoeasa-film*" van Toradja's en Papoea's in Ned.-Indië.

Gelegenheid tot plaatsbespreken in *Excelsior* op 27 en 28 December van 10—4 uur à 10 cent p. p. Leden met *één* introducé(e) hebben toegang *uitsluitend* op vertoon van lidmaatschapskaart 1933/1934.

Nieuwe leden zijn zeer welkom, opdat het werk zich nog meer kan uitbreiden. De leus blijft voorwaarts.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Afd. Zwolle en omstreken.

Het plaatselijk comité „Kunst S.O.S." te Zwolle, hetwelk zich ten doel stelt de belangen van steunbehoevende kunstenaars uit de omgeving te behartigen, organiseert onder meer op Maandag 15 Januari 1934 in het „Odeon" een „Javaansche Avond", met Wajang-uitvoering en verschillende Javaansche dansen onder begeleiding van een Gamelan-orkest. Het comité heeft daartoe samenwerking gezocht met „Oost en West" en het is ons een buitengewoon genoegen U te kunnen mededeelen, dat in verband hiermede zoowel aan Begunstigers als Leden onzer afdeeling de gelegenheid wordt geboden deze voorstelling zonder betaling van entrée bij te wonen.

De toegangsbewijzen zijn uit den aard der zaak strikt persoonlijk en zullen na opgave aan den Secretaris, Sophiastr. 13, Zwolle, worden verstrekt. Leden en begunstigers, welke de voorstelling met hunne dames wenschen te bezoeken, kunnen deze extra toegangsbewijzen eveneens van het Secretariaat betrekken tegen den vastgestelden prijs van f 2.50.

Hetzelfde geldt voor nieuwe leden en begunstigers, mits deze zich vóór 1 Januari 1934 als zoodanig opgeven. Wij maken U hierop speciaal attent, aangezien deze bepaling naar onze meening een pracht-middel is om het aantal leden en begunstigers uit te breiden. Wij verzoeken U dan ook, hieraan in Uw kring zooveel mogelijk bekendheid te willen geven.

Het aandeel van onze afdeeling in de werkzaamheden van het comité bestaat o.a. in het organiseeren van een speldjesdag op Zaterdag 6 Jan. 1934. De opbrengst daarvan komt ten bate van de noodlijdende kunstenaars. Nu wij er in geslaagd zijn, onzen leden en begunstigers dezen bijzonderen kunstavond aan te bieden, vertrouwen wij op Uwe volle medewerking bij ons streven om den speldjesdag tot een succes te maken. Wij hebben daartoe in de eerste plaats een groot aantal collectanten noodig. Ons vriendelijk verzoek is nu: *ons opgave te verstrekken van personen, welke naar Uwe meening in aanmerking komen om als collectant te worden aangezocht.* Mogen wij die opgave omgaand tegemoet zien?

Wij maken van de gelegenheid nog gebruik om U mede te deelen, dat het voornemen bestaat in Februari 1934 een lezing te doen houden, eventueel met filmvertooning, met als onderwerp: Onze luchtvaartverbinding met Ned.-Indië. Nadere bijzonderheden dienaangaande zullen U tijdig bereiken.

Het telefoonnummer van den Secretaris in 636 (na 6 uur 1718).

HET BESTUUR.

Afdeeling Apeldoorn.

Dinsdag 12 Dec. sprak Dr. Alb. C. Kruyt voor een klein gezelschap over „Geestelijke waarden van een natuurvolk en het Westersch bestuur".

Met veel liefde sprak deze kenner der Toradja over licht- en schaduwzijden, wanneer het Westersch Bestuur gaat verbieden — of veranderen in de adat — hoe 't volk dan zich leeg en onzeker gaat gevoelen — en ook — hoe het door het Christendom weer een nieuwe en hoogere beteekenis gaat zien van het leven. Een keurige collectie lichtbeelden, vormde een aanschouwelijke repetitie van het gesprokene.

We zijn er in geslaagd een aantal vereenigingen bij elkaar te brengen om een leergang voor leerkrachten te vormen, mede gesteund door „'t Comité v. Lezingen en Leergangen". Dr. W. G. N. v. d. Sleen zal in 5 avonden spreken over: Zwerftochten over Sumatra, Java en Bali. Cursusgeld f 2.— Aangiften vóór of op 24 Dec. bij den secretaris.

De penningmeester (J. C. Baars) zal ook gaarne de contributie 1934 op zijn girorekening 93038 gestort zien en bericht ontvangen van aangifte van nieuwe leden.

De Secretaris,
J. C. BAARS.
Jagersweg 42, Tel. 4027.

Afdeeling Rotterdam.

Cacao- en Kapokcultuur.

Zaterdagmiddag 16 December j.l., werd in de aula der Nederlandsche Handels-Hoo-

geschool de eerste voordracht gehouden eener serie van vier dergelijke middagen, uitgaande van de Koninklijke Vereenigingen: Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, „Koloniaal Instituut" en „Oost en West".

De heer ir. J. F. Ebeling, Directeur der Cultuur-Mij. Siloewok-Sawangan (eene onderneming gelegen bij Pekalongan in Midden-Java, alwaar koffie, cacao en kapok worden geteeld) heeft eene causerie gehouden over de cacao- en kapokcultuur.

Spreker werd ingeleid door den Voorzitter der Afd. Rotterdam der Kon. Ver. „Oost en West", den heer J. D. Daubanton, die, na een woord van welkom namens de besturen der uitnoodigende vereenigingen, wees op de noodzakelijkheid van onze onverflauwde belangstelling voor alles, wat den uitvoer van producten uit ons overzeesch gebied betreft. Voorlichting van hen, die op de hoogte zijn van hetgeen op Java omgaat en die dagelijks ondervinden, met welke moeilijkheden in onze overzeesche bezittingen te kampen valt, kan ons een juist beeld geven van onze benarde positie als kolonialiseerende mogendheid, hetgeen tevens kan leiden tot een beter begrijpen onzerzijds van de noodzakelijk geworden overheidsbemoeiingen.

Aan de hand van een film en lantaarnplaatjes gaf vervolgens ir. Ebeling zijn voordracht over cultuur, bereiding en handel van cacao en kapok.

Wat de film betrof, deelde hij mede, dat de film, die vertoond werd, een copie is van de kapokfilm, welke door het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Buitenzorg vervaardigd werd ter vertooning op de Koloniale tentoonstelling te Parijs in 1931.

Alle kapokproducten, zoo zeide hij, behooren tot de Bombaceeën, welke onderverdeeld worden in twee hoofdgroepen, n.l. Bombax-soorten en Ceiba-soorten.

De kapok uit Ned.-Indië, de grootste producent van dit product, wordt „Java-kapok" genoemd en is geheel afkomstig van een Ceiba-soort en wel van de Ceiba pentandra.

De totaal uitvoer van kapok van Ned. Indië bedraagt thans circa 17 à 18.000 tons, waarvan Java alleen circa 95% levert. Van de Java-uitvoer leveren de Europeesche ondernemingen circa 9%. De kapok-cultuur is dan ook feitelijk eene bevolkingscultuur.

Na mededeeling welke eischen de kapokboom (randoe) aan klimaat en bodem stelt, worden de gebieden genoemd, waar deze cultuur zich het best ontwikkeld heeft, n.l. in de streeken aan Noord- en Oostkust en meer speciaal aan de Noordkust van Midden-Java. Buiten Java zijn de voornaamste kapokgebieden: Madoera, Celebes (Menado) en de Lampongs (Sumatra).

Hierna volgt eene beschrijving van de habitus van den kapokboom, den bloei en van de vrucht, welke de vezel oplevert. Hierbij wordt er op gewezen, dat er circa 15.000 vruchten noodig zijn om 1 picol (61.76 kg) gezuiverd vezelproduct te leveren.

Vervolgens wordt geschetst de primitieve bevolkingscultuur, waarbij wordt opgemerkt, dat de bevolking algemeen niet de vrucht tot zuivere vezel verwerkt, doch de vruchten verkoopt aan opkoopers van Europeesche of Chineesche handelaren, welke laatsten dan voor de verdere verwerking zorg dragen.

Thans volgt eene beschrijving van de Europeesche kapokcultuur, de oogst en bereiding van het product. Uit rendabiliteitsoverwegingen wordt vrijwel algemeen op ondernemingen de kapokcultuur als eene gemengde cultuur gedreven en wel voornamelijk in combinatie met koffie of cacao als ondercultuur. De combinatie met cacao is verkieselijker dan met koffie in verband met de betreffende wortelstelsels.

De omstandigheid, dat op Europeesche ondernemingen gemengd geplant wordt, geeft spreker aanleiding naast de kapokcultuur schetsmatig ook hedenmiddag de cacaocultuur te behandelen, zooals deze op de onderneming Siloewok-Sawangan gedreven wordt.

Speciaal vestigt spreker nog de aandacht op de specifieke eigenschappen van de kapokvezel, te weten: licht gewicht, groote veerkracht en het niet hydrophiel zijn, waardoor de vezel een groot drijfvermogen bezit. Deze eigenschappen maken het product bij uitstek geschikt als vulmateriaal van kussens, matrassen en vooral van reddingsgordels. Kapok n.l. draagt 30 maal zijn gewicht in water, terwijl kurk slechts circa 6 maal.

Spreker wijst op het verschil in kwaliteit, dat bestaat tusschen het Inlandsche product en dat van Europeesche ondernemingen.

Met een enkel woord wordt gememoreerd het „Kapokbesluit 1930", waarbij de Ned. Indische kapok door de warenwet alhier beschermd wordt tegen vervalschingen.

Uit de pitten der kapokvruchten wordt olie geperst, welke o.a. door de zeepindustrie verwerkt wordt.

Hierna gaat spreker over tot de cacaocultuur, de cacao-boom „Theobromacacao", behoorend tot de Sterouliaceeën. Deze boom werd reeds geïmporteerd tijdens den tijd der Oost-Ind. Compagnie, doch werd eerst als cultuur geëntameerd, toen de Java- en Liberia-koffie op Java door bladziekten e.d. ten doode gedoemd werden.

De cacao werd op Java gecultiveerd voornamelijk in Oost-Java als zuivere aanplant en in Midden-Java als gemengde aanplant op Europeesche ondernemigen.

Van de cacao kennen wij twee hoofdsoorten, n.l. de edele doch zwakke Criollo met witte boonen en de sterkere Forastero, die paarsche boonen oplevert. Beide soorten zijn afkomstig uit Zuid-Amerika.

De zwakke zuivere Griollo heeft op Java, zooals elders, het veld moeten ruimen voor de sterkere soorten. Op Java werd zij vervangen door kruisingen tusschen Criollo en Forastero (hybriden), waarvan de Djati Roengo-hybride een der bekendsten is.

Na beschrijving van de voor de cacao gewenschte grond- en klimatologische omstandigheden wordt een overzicht gegeven van de cultuur en van de oogst en bereiding van de cacao-boonen.

Enkele methoden voor de bestrijding van vijanden der cacao-cultuur worden nader uiteengezet, o.a. de bestrijding van de helopeltis met behulp van de zwarte cacao-mier.

Tenslotte deelt spreker mede, dat de Java-cacao, waarvan de uitvoer circa 1/2% bedraagt van de totale wereldproductie, zijn fancy-waarde ontleent aan de omstandigheid, dat de doorsnee-breuk der boonen licht is. Deze eigenschap stelt de chocolade-fabrikanten in staat, om door toevoeging van Java-cacao zonder bijmenging van vreemde bestanddeelen een chocoladesoort aan de markt te brengen van lichtere kleur.

Na met een enkel woord nog te reppen over de mogelijkheden, welke de selectie, zoowel voor de kapok- als cacao-cultuur, opent, besluit spreker zijn causerie met de vertooning van enkele lichtbeelden ter verduidelijking van enkele besproken punten.

Na de pauze werd de reeds genoemde kapokfilm vertoond. De film gaf een zeer duidelijk overzicht van deze voor Ned.-Indië zoo belangrijke cultuur.

Na het houden van de voordracht bedankte de heer Daubanton den spreker voor zijn met groote belangstelling (ook uit kringen van den handel en consulaire dienst) gevolgde rede.

Afdeeling Nijmegen.

Het afdeelingsbestuur heeft Zondag 10 Dec. j.l. 's avonds in de tooneelzaal van Heeslust te Hees met medewerking van de vereeniging Dorpsbelang lichtbeelden en gebruiksvoorwerpen vertoond, die vooral betroffen het leven en werken van den Javaanschen landbouwer en dessabewoner.

Nevendoel van deze voor alle bewoners van Hees en omstreken gratis toegankelijke vertooning was het werven van leden voor de afdeeling Nijmegen.

De vertoonde gebruiksvoorwerpen waren voor dezen avond in bruikleen afgestaan door enkele leden der afd. Nijmegen.

De vertoonde lichtbeelden waren afkomstig van de Nijmeegsche Handelsschool, welker directeur voorzitter der afd. Nijmegen is.

Deze gaf in ongeveer 1½ uur met die lichtbeelden en gebruiksvoorwerpen en met vlotte mondelinge toelichtingen en beschrijvingen een goeden kijk op het leven en werken van den Javaanschen plattelander en zijn gezin met hun bezit aan grond en vee en met hun kleine nijverheid.

Deze voordracht was zelfs voor hen, die vele jaren in N.-I., zij het niet steeds op Java, doorbrachten, in vele opzichten leerzaam en in nog meer opzichten boeiend.

Het bleek, na afloop van de eigenlijke voordracht, uit gesprekken met ingezetenen van Hees weer eens, hoe velen nog in de meening verkeeren, dat de Kon. Ver. Oost en West niet veel anders is dan een vereeniging ter beoefening van gezelligheid van oud-Indischgasten onder elkaar en daardoor minder aantrekkelijk voor hen, die N.-I. niet bezochten, hoe groot hun belangstelling voor die streken ook moge zijn.

Gelukkig telt de afdeeling Nijmegen ook vele niet-oud-Indischgasten onder hare leden en behooren zelfs enkele harer bestuursleden tot deze groep.

Zonder zulke leden zou het devies onzer vereeniging:

„Oost en West en Nederland
Krachtig door het Rijksverband"

minder goed bij haar passen.

Namens het afd.-secretariaat
C. C.